

OTSUS

21.05.2024 nr 5-5/2024-028

LINDSTRÖM OSAÜHING-u pakutud kohustuste siduvaks muutmine ja menetluse lõpetamine

1. Otsuse adressaat

LINDSTRÖM OSAÜHING, registrikood 10333553, aadress Kuusiku tee 28 Loo alevik Jõelähtme vald, 74201, Harju maakond. LINDSTRÖM OSAÜHING-u põhitegevusala on tekstiilitoodete üüriteenuse osutamine (EMTAK kood 77291: muude tarbeesemete ja kodumasinade väljaüürimine ja kasutusrent).

2. Järelevalvemenetluse alustamine

Konkurentsiamet (edaspidi ka amet) alustas 21.07.2021 järelevalvemenetlust nr 5-1/22-0009, eesmärgiga välja selgitada, kas LINDSTRÖM OSAÜHING (edaspidi nimetatud ka Lindström) on kehtestanud tema poolt tööriiete ja vahetusvaipade üüriteenuse osutamiseks sõlmitud lepingute ülesütleamiseks konkurentsi piiravad tingimused. Väite õigsuse korral rikuks Lindström konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 16 punkti 4, mis keelab turgu valitseval ettevõtjal seada teisele poolele kokkuleppe objektiga mitteseotud lisakohustusi.

3. Faktilised asjaolud

3.1. Tekstiilitoodete üüriteenuse ülevaade

Tekstiilitoodete, sealhulgas ka tööriiete ja vahetusvaipade, üüriteenuste näol on tegemist ennekõike mugavusteenustega, mis seob paljud väiksemad teenused, mida klient peaks muidu eraldi ostma, üheks kompleksseks teenuseks. Teenuseosutaja võimaldab teenuseostjal teha valiku erinevate tekstiilitoodete seast, teeb vajalikud investeeringud ja omandab üüriteenuse osutamiseks vajalikud tekstiilid, kohandab neid vastavalt üürniku vajadusele, korraldab edaspidise regulaarse tekstiilide puhastuse ja hoolduse kogudes kasutatud tekstiilid üürniku tegevuskohast ning tuues hooldatud tekstiilid üürniku tegevuskohta ning vastavalt tekstiili elueale vahetab tekstiilid uute vastu välja. Nii on üürnikule tagatud pidevalt kvaliteetse tekstiili kasutamise võimalus.

Kliendil, kes siiski ei soovi kasutada tööriiete ja vahetusvaipade üüriteenuseid, on võimalik ise osta valmistekstiilid, osta tekstiilideks vajaliku materjali ning tekstiilid valmistada lasta või ise

valmistada. Samuti võib tekstiilide edasiseks hooldamiseks kolmandalt isikult parandus- ja/või puhastusteenuse sisse osta või ise tekstiile parandada ja puhastada. Tekstiilide üüriteenuse asendamine isetegemisega tähendaks, et ettevõtja peaks investeerima tegevusaladesse, mis eeldatavasti ei haaku tema põhitegevusega (näiteks rõivaste parandus), ning seda ei saa mõistlikult eeldada. Samuti ei avalda eraldi teenuste sisse ostmine Konkurentsiameti hinnangul tekstiilitoodete üüriteenusele piisavat konkurentsipurvet. Eeltoodust tulenevalt ei saa seda võimalust paigutada tekstiilitoote üüriteenusega samale kaubaturule paigutada.

3.2. Lindströmi tööriiete ja vahetusvaipade üüriteenuse lepingute lõpetamise tingimused

Lindströmi poolt tekstiilitoodete üüriteenuse osutamiseks kasutatavad lepingud sõlmitakse reeglina tähtajatult. Lepingu lõpetamiseks on kehtestatud 12-kuuline ülesütlemise tähtaeg ning selle mittejärgmisel tuleb tasuda leppetrahv 12 kuu renditeenuse summa ulatuses. Lisaks peab üüriteenuse kasutaja ühe (1) kuu jooksul alates lepingu lõpetamisest välja ostma lepingus määratletud kasutuses olevad tooted, laos olevad tooted, pooltooted ja laos olevad kangakogused, kui teenuse kirjelduses ei ole sätestatud teisiti.¹

3.3. Konkurentsiameti esialgsed seisukohad nr 1 ja Lindströmi vastuväited sellele

Amet edastas 19.12.2022 Lindströmile esialgse seisukoha ja ettekirjutuse hoiatuse, milles kokkuvõtlikult leidis, et Lindströmi kehtestatud eelpool (punktis 3.2.) viidatud lepingutingimused võivad sellises sõnastuses olla vastuolus KonkS § 16 punktiga 4.

Lindström esitas 13.02.2023 ametil ettekirjutuse hoiatusele vastuväited, milles kokkuvõtlikult leidis, et ameti turu määratlus ei ole korrektne ning ei arvesta Lindströmi tegevust piirava konkurentsipurvega; Lindströmil puudub turgu valitsev seisund; Lindströmi tegevusele avaldab olulist mõju klientide tasakaalustav ostujõud ning Lindström lepingutingimustel puudub negatiivne mõju konkurentsile.

3.4. Täiendavad menetlustoimingud

Kuna Lindström ei nõustunud Konkurentsiameti poolt 19.12.2022.a. Lindströmile saadetud esialgse seisukohas ja ettekirjutuse hoiatuses toodud soovitusel täitmise ega turumääratlusega, viis Konkurentsiamet läbi küsitluse Lindströmi tööriivaste ja vahetusvaipade üüriteenust kasutatavate klientide seas kaubaturu detailsemaks määratlemiseks. Tavapäraselt hinnatakse konkurentsioiguses samaväärsetes kaupade olemasolul konkurentsireeglite kohaselt kaup asendatavaks siis, kui hinnatõusu 5-10% korral hakkaksid kauba ostjad kasutama kallinenud toote asemel asenduskaubaks olevat teenust/toodet (SSNIP test). Kesksel tähtsust omab küsimus, kas tööriivaste ja vahetusvaipade üüriteenused on asendatavad nende tekstiilide ise hooldamisega ja/või nende tekstiilide müüjatelt ja pesumajadelt kombineeritult sisse ostmisega. Küsitlus viidi läbi Lindströmi tööriivaste ja vahetusvaipade üüriteenust kasutatavate klientide seas valimisse sattunud 296 kliendi seas (neist 123 tööriivaste renditeenuse kasutajat ning 173

¹ Lindströmi kiri 18.08.2022 ja selle lisad

vahetusvaipade renditeenuse kasutajat). Klientidel paluti vastata küsimusele, et kui tööriiete või vahetusvaipade üüriteenuse pakkuja tõstaks hindu 5-10%, siis kuidas nad käituksid.

Küsitletud tööriiete üüriteenuse puhul vastas:

- 77% klientidest, et ei muudaks pärast hinnatõusu oma käitumist;
- 16% klientidest vähendaks teenuse tarbimist;
- 7% klientidest loobuks tööriiete üüriteenusest (sealhulgas, kas loobuks tööriietest üldse või ostaks ise tööriided ja korraldaks ise nende puhastuse).

Küsitletud vahetusvaipade üüriteenuse puhul vastas:

- 66% klientidest, et ei muudaks pärast hinnatõusu oma käitumist;
- 31% klientidest vähendaks teenuse tarbimist;
- 3% klientidest loobuks vahetusvaipade üüriteenusest (sealhulgas, kas loobuks vaipadest üldse või ostaks ise vaibad ja korraldaks ise nende puhastuse).²

3.5. Kaubaturu ja turuosa täpsustatud määratlused

Punktis kolm neli (3.4.) kirjeldatud küsitluse kohaselt ei loobuks suurem osa kliente 5-10% hinnatõusu puhul vastava tekstiili üüriteenustest, vaid kasutaksid teenuseid edasi. Osa kliente vähendaks üüriteenuse mahtu ning vaid marginaalne osa klientidest loobuks üüriteenustest. Küsitluse tulemuste põhjal võib asuda seisukohale, et alternatiivsete teenuste konkurentsivõime on nõrk ning tööriivate üüriteenus ja vahetusvaipade üüriteenus moodustavad eraldiseisvad kaubaturud.

Olemuslikult võiks tööriivate ja vahetusvaipade üüriteenuseid osutada ülemaailmselt või vähemalt naaberriikidega piiriülevalt. Arvestades aga nende üüriteenuste kliendipõhist spetsiifikat (näiteks üürivate toodete regulaarne kogumine puhastuseks, parandamiseks ja uuega asendamiseks ning nõutud kvaliteedile vastavate tekstiilitoodete kasutamise võimalikuks tegemine kliendi asukohas) pole ameti hinnangul vajalik käesoleva juhtumi raames täiendavalt kaaluda võimalusi, et geograafiline turg võiks antud teenuste osas olla laiem ning ameti hinnangul piirneb vaadeldavate teenuste puhul kaubaturg geograafiliselt Eestiga.

KonkS § 13 lg 1 kohaselt omab turgu valitsevat seisundit konkurentsiseaduse tähenduses ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40% käibest. Euroopa Kohtu praktika kohaselt on turgu valitsev seisund olukord, kus ettevõtja majanduslik võim annab talle võimaluse takistada tõhusa konkurentsi säilimist asjaomasel turul ning käituda märkimisväärse

² Konkurentsiameti 06.05.2024 vaatlusprotokoll nr 5-1/22-0009-181-1 p 4.3.

ulatuses sõltumatult oma konkurentidest, klientidest ja lõppkokkuvõttes tarbijatest.³

2023. a sügisel saatis amet Lindströmi konkurentidele (Ametiriided OÜ, Cortiner Eesti OÜ, PONTE OÜ, Elis Textile Service AS, aktsiaselts Saarmas) teabenõuded, et saada teada täpsed turuosade suurused.⁴

Amet liitis kokku eelpool nimetatud konkurentide Ametiriided OÜ⁵, Cortiner Eesti OÜ⁶, PONTE OÜ⁷, Elis Textile Service AS⁸, aktsiaselts Saarmas⁹ ja Lindströmi¹⁰ poolt ametile teatatud tööriiete ja vahetusvaipade üüriteenuse osutamisel kogutud käibed aastatel 2020-2022 ning arvutas saadud vastuse põhjal protsendi võtmise meetodil välja Lindströmi turuosa vastavalt tööriiete üüriteenuse osutamisel ja vahetusvaipade üüriteenuse osutamisel.

Perioodil 2020-2022 oli Lindströmi tööriiete üüriteenuse turuosa [...] % ning vahetusvaipade üüriteenuse turuosa [...] %.¹¹

Lindströmi turuosa suurus mõlemal asjaomasel kaubaturul ületab oluliselt KonkS § 13 lg-s 1 sätestatud kriteeriumi. Vastavalt Euroopa Kohtu praktikale tõendavad väga suured turuosad juba iseenesest, välja arvatud erandlikud olukorrad, turgu valitseva seisundi olemasolu. Juba 50%-list turuosa on peetud väga suureks.¹² Turuosa, mis jääb 70%-80% vahele on juba iseenesest peetud selgeks tõendiks, et ettevõtja omab turgu valitsevat seisundit.¹³

3.6. Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine

Turgu valitseva seisundi omamine ei ole keelatud ja selle seisundi tuvastamine ei tähenda iseenesest etteheidet asjaomasele ettevõtjale. Samas lasub turgu valitsevat seisundit omaval ettevõtjal eriline vastutus selle ees, et tema tegevus ei kahjustaks tõhusat konkurentsi.¹⁴ KonkS §-s 16 on loetletud kuritarvitamise võimalikud viisid. Selle sätte kohaselt on keelatud nii tegevused, millega võidakse tarbijale tekitada otseselt kahju kui ka tegevused, millega tarbijale tekitatakse kahju kaudselt, konkurentsi kahjustades.¹⁵

Konkurentsiamet vaatleb Lindströmi tegevust KonkS § 16 p-i 4 rikkumisena, mis keelab turgu valitseva seisundi kuritarvitamise kaubaturul, sealhulgas teisele poolele kokkuleppe objektiga mitteseotud lisakohustuse seadmise. Selle sättega on vastuolus kõikvõimalikud turgu valitseva ettevõtja poolt oma kaupade või teenuste müügil rakendatavad praktikad, millega on võimalik

³ Hoffmann-La Roche & Co. AG v Commission 85/76, p 38; United Brands and United Brands Continental v Commission C-27/76, p 65.

⁴ Konkurentsiameti 06.05.2024 vaatlusprotokoll nr 5-1/22-0009-181-1 lisa 5.

⁵ Ametiriided OÜ teabenõude vastus 12.09.2023.

⁶ Cortiner Eesti OÜ teabenõude vastused 12.09.2023, 02.10.2023 ja 26.10.2023.

⁷ PONTE OÜ teabenõude vastus 12.09.2023.

⁸ Elis Textile Service AS teabenõude vastus 15.09.2023.

⁹ aktsiaselts Saarmas teabenõude vastus 14.09.2023.

¹⁰ Lindströmi teabenõude vastus 06.04.2023.

¹¹ Konkurentsiameti 06.05.2024 vaatlusprotokoll nr 5-1/22-0009-181-1 punkt 4.4.

¹² Hoffmann-La Roche & Co. AG v Commission 85/76, p 41; AKZO Chemie BV v Commission, p 60.

¹³ Hilti v Commission T-30/89, p 92.

¹⁴ Michelin v Commission 322/81, p 57; Post Danmark v Konkurrenserådet C-209/10, p 23.

¹⁵ Kohtuasjas Konkurensverket v TeliaSonera Sverige AB C-52/09, p-s 24 on Euroopa Kohus on andnud tõlgenduse ELTL artiklile 102, millest tuleb lähtuda ka KonkS § 16 puhul.

siduda ostjaid enda külge, mis piiravad ostjate vabadust valida enda tarneallikaid ja millel on seeläbi võime sama tõhusaid konkurente välja tõrjuda.¹⁶

Siinkohal peab amet oluliseks selgitada, et konkurentsioiguse praktika kohaselt (juhtum Hoffman- La Roche, punkt 89¹⁷) ei oma turgu valitseva seisundi kuritarvitamise hindamisel tähtsust asjaolu, et vormiliselt on kliendid ise turgu valitseva ettevõttega vastavates konkurentsioigusega vastuolevates lepingutingimustes kokku leppinud. Selliseid kokkuleppe objektiga mittesoetud lisakohustustes kokkuleppimist, mis ühel või teisel viisil takistavad klientide konkurentide juurde lahkumist, loetakse eelpool nimetatud juhtumi näitel turgu valitsevas seisundis oleva ettevõtja kohustuste rikkumiseks konkurentsioiguse (Eesti kontekstis KonkS § 16 lg 4) tähenduses. Konkurentsiamet leiab, et Lindström kui tööriiete ja vahetusvaipade üüriteenustee turgudel valitsevat seisundit omav ettevõtja on kehtestanud oma üürilepingutes ebamõistlikud lisakohustused, kehtestades teisele poolele soovi korral leping lõpetada erakordselt pika etteteatamistähtaja ning selle järgimata jätmisega kaasneva suure leppetrahvi. Selliste tingimuste kehtestamisega tekitab Lindström olukorra, kus isegi kui teenusekasutaja sooviks osta teenuseid mõnelt konkurendilt, on ta üürilepingute lõpetamisega kaasneva suure ajakulu ja võimaliku leppetrahvi tõttu siiski motiveeritud jätma Lindströmiga sõlmitud lepingud lõpetamata ning jätkata teenuste ostmist Lindströmilt.

Lindströmi lepingute lõpetamise tingimustel võib seetõttu olla turgu sulgev iseloom, kuna teenusekasutajatel on lepingutingimuste tõttu stiimul mitte pöörduda konkureerivate teenuseosutajate poole ja jätkata teenuse ostmist Lindströmilt. See omakorda tähendab, et teistel ettevõtjatel, kes soovivad tekstiiltoodete üüriteenuse turule siseneda, on oluliselt raskendatud võimalike klientide leidmine. Seega võib Lindströmi poolne eelpool kirjeldatud KonkS § 16 punkti 4 rikkumisega kaasneva samaaegselt ka KonkS § 16 punkti 2 rikkumine.

Ehkki turgu valitseval ettevõtjal on üldpõhimõttena keelatud takistada klientidel konkurentide juurde lahkumist, võivad sellist mõju omavad meetmed olla siiski teatud ulatuses õigustatud, kui turgu valitseval ettevõtjal on nende rakendamiseks objektiivsed põhjused. Eelkõige võivad sellised piirangud olla õigustatud juhul, kui turuvalitseja poleks nende puudumisel äriiselt motiveeritud kliendisuhet säilitama. Seda silmas pidades on alljärgnevalt hinnatud, kas Lindströmi poolt rakendatud tavatult suured leppetrahvid ja lepingu lõpetamise tähtajad võivad siiski mingis ulatuses põhjendatud olla.

Võlaõigusseaduse § 312 lg 3 kohaselt võib vallasasjade üürimise puhul kumbki lepingupool tähtajatu üürilepingu üles öelda, teatades sellest ette vähemalt kolm päeva. Võlaõigusseaduse § 311 lg 1 annab lepingupooltele õiguse leppida kokku pikemas etteteatamistähtajas. Lindström on seega oma lepingutingimusi kehtestades valinud võlaõigusseaduse §-s 311 lg 1 seadusandaja poolt antud nii öelda soovituslikust lepingu üles ütlemise etteteatamistähtajast (3 päeva) märkimisväärselt pikema etteteatamistähtaja (12) kuud.

Konkurentsiamet mõistab, et tööriiete ja vahetusvaipade üüriteenuste osutamiseks peab Lindström investeerima enda rahalisi vahendeid nende tekstiilide välja ostmiseks ning võimalik, et ka kliendi soovidele vastavaks muutmiseks. On arusaadav, et nimetatud kulutused

¹⁶ Post Danmark v Konkurrencerådet C-209/10, p 25; Intel v Commission C-413/14 P, p 136 ja p 137.

¹⁷ Hoffmann-La Roche & Co. AG v Commission, juhtum 85/76,

on jaotatud üürile antud tekstiilide nii öelda mõistliku eluea peale. See tähendab, et kulub kindel aeg, mille jooksul teenib Lindström kliendi teenindamiseks tehtud investeeringu igakuiste teenustasudena tagasi. Kliendi ja üürile antud tekstiilitoote spetsiifikast tulenevalt võib olla võimatu samu tooteid mõne teise kliendi teenindamiseks kasutada. Seega on õiglane, et vastava tekstiili üürisuhet lõpetav klient peab hüvitama Lindströmile tekstiilide jääkväärtuse lepingu lõpetamise päeva seisuga. Selline kohustus tuleneb Lindströmi kasutusel olevast üldtingimuste punktist 7.3. mille kohaselt on klient kohustatud lepingu lõpetamisel või tühistamisel välja ostma kasutuses olevad tooted, laos olevad tooted, pooltooted ja laos olevad kangakogused. Konkurentsiameti hinnangul pole aga põhjendatud ega õiglane, et Lindström on kehtestanud lisaks eelpool kirjeldatud toodete maksumuse hüvitamisele ka erakorraliselt pika lepingu lõpetamise etteteatamistähtaja nõude ja suure leppetrahvi nõude, mille eesmärgiks saab olla loodetud, kuid saamata jäänud tulu kompenseerimine.

Konkurentsiamet tutvustas Lindströmile käesoleva otsuse punktides kolm neli kuni kolm kuus (3.4.-3.6.) kirjeldatud täiendavate menetlustoimingute tulemusi ja ameti eelpool kirjeldatud järeldusi 14.12.2023 toimunud kohtumisel. Kohtumisele järel toimus amet ja Lindströmi vahel aktiivne suhtlus, milles Lindström küll ei nõustunud ameti seisukohtaega, kuid väljendas enda valmisolekut konkurentsiolekorda parandama kohustuste võtmise kaudu vastavalt KonkS §-ile 63⁷.

4. LINDSTRÖM OSAÜHING-u taotlus kohustuse võtmiseks

28.03.2024 taotlusega esitas LINDSTRÖM OSAÜHING taotluse menetluse lõpetamiseks seoses kohustuse võtmisega. OSAÜHING LINDSTRÖM rõhutas, et kohustuste pakkumisega ei tunnista ega mõõna ettevõtja mistahes viisil, et tema tegevus oleks käesoleval hetkel, või olnud minevikus konkurentsioigusega vastuolus. Tuginedes Konkurentsiametis aset leidnud järelevalvemenetluses kogutud andmetele ja tõenditele (ulatuses, milles need on teatavad LINDSTRÖM OSAÜHING-ule) on LINDSTRÖM OSAÜHING veendunud, et tema tegevus on kooskõlas konkurentsioiguse nõuetega. KonkS § 63⁷ tingimustele vastav taotlus on esitatud lähtuvalt soovist lõpetada pikaajaline järelevalvemenetlus ning vältimaks võimalikku pikaajalist kohtumenetlust.

Kohustuse keskseks sisuks on tööriiete ja vahetusvaipade tähtajatute üürilepingute uuendamine ning neis sisalduvate ülesütlemistingimuste muutmine.

Kohustuse võtmise taotlus sisaldab kokkuvõtvalt alljärgnevat tingimusi:

- 4.1.Lindström kasutab tööriiete ja vahetusvaipade tähtajatute üürilepingute puhul järgmisi ülesütlemistingimusi:
 - 4.1.1. tähtajatatu lepingu võib üles öelda tehes Lindströmile ülesütlemisavalduse 3-kuulise etteteatamistähtajaga.
 - 4.1.2. Ülesütlemisavaldust ei saa teha enne 12 kuu möödumist lepingu jõustumisest (toodete esmane tarnimine kliendile).
 - 4.1.3. Ülesütlemisavalduse saamisel edastab Lindström teisele lepingupoolele kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vähemalt järgmise sisuga teate:
 - 4.1.3.1.Lepingu lõppemise kuupäev (ülalpool nimetatud reeglite alusel);

- 4.1.3.2. Teave selle kohta, et Lindström jätkab järelejäänud lepingu kehtivusaja jooksul asjaomasele kliendile uute vajalike toodete eraldamist vastavalt lepingus sätestatule, välja arvatud juhul, kui klient annab Lindströmile konkreetse korralduse talle uusi tooteid enne lepingu lõppemist enam mitte eraldada ja klient aktsepteerib selle võimalikku mõju Lindströmi pakutavate teenuste kvaliteeditasemele. Vastava teate saamisel ei eralda Lindström konkreetse kliendi teenindamiseks enam uusi tooteid, välja arvatud juhul, kui nimetatud tooted on enne sellise teate kättesaamist juba ette tellitud. Toodete jääkväärtuse eest makstav hüvitis arvutatakse vastavalt poolte vahel sõlmitud lepingule.
- 4.2. Lindströmil on õigus sõlmida lepinguid eelpool kirjeldatud ülesütlemistingimustest erinevatel tingimustel (erandid), kui:
- 4.2.1. Need tulenevad avaliku- või erasektori hangete tingimustest.
- 4.2.2. Lepinguga pakutakse kliendispetsiifilise lahendusi, tingimusel, et kliendi soovil pakub Lindström kliendile standardteenust, mis põhineb standardsel tähtajatul lepingul (vastab ülalpool punktis 4.1 viidatud tingimustele).
- 4.2.2.1. Tööriete renditeenuste osas tähendab kliendispetsiifiline lahendus tooteid, mis ei kuulu Lindströmi riigispetsiifilise kataloogi (näiteks tooteid, mida tarnitakse kolmandalt osapoolelt või mida muudetakse pöördumatult lähtuvalt kliendi soovist). Erandit punktis 4.1. toodust rakendatakse ainult juhul, kui klient üürib vähemalt 100 toodet Lindströmist ning vähemalt 20 toodet on kliendispetsiifilised. Sõltumata eelnevast, toodud erandit kasutatakse ka juhtumitel, kus Lindströmi teenuspakkumine sisaldab teenuste pakkumist, mis on töötatud välja kliendispetsiifiliste vajaduse rahuldamiseks (näiteks digitaalse lao teenus, vms).
- 4.2.2.2. Vahetusvaipade üüriteenuse osas tähendab kliendispetsiifiline lahendus toodet, mis ei kuulu Lindströmi riigispetsiifilise kataloogi (näiteks tooteid, mida tarnitakse kolmandalt osapoolelt või mida kujundatakse ümber lähtuvalt kliendi soovist).
- 4.3. Rakenduslikud sätted:
- 4.3.1. Lindström rakendab eelnevalt toodud kohustusi alates selle kalendrikuu esimesest päevast, mis on vähemalt 30 päeva pärast järelevalvemenetlust nr 5-1/22-0009 lõpetava otsuse jõustumist.
- 4.3.2. Enne kohustuste jõustumist kehtivate tähtajatute lepingute puhul kohaldab Lindström punktis 4.1. nimetatud tingimusi ühepoolselt, st võimaldab klientidel lepingu üles öelda vastavalt viidatud ülesütlemistingimustele. Lindström informeerib kliente eelnevast teavitusega oma veebilehel tööriiete ja vahetusvaipade üüriteenuse alamlehtedele lisatud teate vahendusel.
- 4.3.3. Kohustused kehtivad kuni 31. detsembrini 2026 või kuni Konkurentsiamet need kehtetuks tunnistab (kumb iganes varem toimub).

5. Konkurentsiameti hinnang LINDSTRÖM OSAÜHING-u poolt pakutud kohustusele

Vastavalt KonkS § 63⁷ lõikele 1 võib ettevõtja, kelle tegevus võib seisneda keelatud teo toimepanemises ning kelle puhul Konkurentsiamet kaalub ettekirjutusega korrariikkumise

kõrvaldamise kohustuse panemist, esitada kirjalikult Konkurentsiametile taotluse omapoolse kohustuse võtmiseks.

KonkS § 63⁷ lõike 2 kohaselt peab kohustus olema suunatud konkurentsiolekorra parandamisele ja sobiv rikkumise kahjulike mõjude lõpetamiseks.

Konkurentsiameti esialgsel hinnangul võis Lindström olla rikkunud konkurentsiolekust, kuna Lindström tekitas oma tööriivaste ja vahetusvaipade üüriteenuse osutamiseks kasutatavate tüüplepingu tingimustega olukorra, kus teenuse kasutajatel pika ülesütlemissaaja ning selle mitte järgmise ees nõutava leppetrahvi tõttu stiimul mitte pöörduda konkureerivate teenuseosutajate poole ja jätkata teenuse ostmist Lindströmilt. Seda isegi juhul, kui teenusekasutaja peaks soovima teenusepakkujat vahetada näiteks soodsama hinna ja/või parema kvaliteedi tõttu. See omakorda tähendab, et teistel ettevõtjatel, kes soovivad tekstiilitoodete üüriteenuse turule siseneda, on oluliselt raskendatud võimalike klientide leidmine.

Kohustuse kohaselt kohustub Lindström muutma tööriivaste ja vahetusvaipade üüriteenuse osutamiseks sõlmitavaid tüüplepinguid selliselt, et lepingu ülesütlemissaajad muutuvad teenuse kasutaja jaoks soodsamaks. Lepingu ülesütlemissaaja lüheneb seniselt kaheteistkümnelt (12) kuult kolmele (3) kuule. Uuel kliendil tekib saaja üürilepingu ülesütlemissaaja võimalus pärast seda kui ta on kasutanud teenust vähemalt üks (1) aasta. Amet nõustub Lindströmi selgitustega selle kohta, et uue kliendi teenindamisega kaasnevad algselt kulud (teenuse ja tekstiilide valiku tutvustamine, nõustamine, tingimuste läbirääkimine jms) mille tagasi teenimiseks kulub rohkem aega ning mis ei kaasne sellises mahus olemasoleva kliendi teenindamisega. Seetõttu kehtib uuele kliendile soovi korral teenusest loobuda pikem (12+3 kuud) ülesütlemissaaja. Üldine 3-kuuline lepingu ülesütlemissaaja on piisavalt pikk võimaldamaks Lindströmil korraldada ümber kliendi lahkumisega seonduv. Näiteks muuta vastava piirkonna tekstiilide puhastusse viimise logistika, loobuda uute asendustekstiilide tellimusest, korraldada lepingu lõpetamisega seotud arveldused. Kliendi jaoks on kolm (3) kuud piisavalt lühike aeg, et teenusepakkujat oleks võimalik soovi korral vahetada. Samuti on kliendi vaates oluline, et pärast seda, kui klient on Lindströmile teatanud teenuse kasutamise lõpetamise soovist, on sellel kliendil võimalik anda Lindströmile korraldus mitte asendada kliendi kasutuses olevaid tekstiile uute vastu. Kuivõrd lepingu lõppedes peab klient hüvitama üürileandjale kliendi kasutuses olnud tekstiilide jääkväärtused, on kliendi jaoks rahaliselt soodsam mitte lasta tekstiile välja vahetada vahetult enne lepingu lõppemist.

Konkurentsiameti hinnangul on objektiivselt põhjendatud, et Lindströmi poolt pakutav lühemas ülesütlemissaajas on erandeid. Lindströmi soovi korral on erandiks lepingud, mis sõlmitakse riigihangete käigus, kuivõrd sellisel juhul kasutakse hankija soovitud lepingutingimusi. Samuti ei kohaldu lühendatud lepingu ülesütlemissaaja siis, kui klient kasutab kliendispetsiifilisi lahendusi.

KonkS § 63⁷ lg 5 kohaselt on kohustus tähtajaline. Vastavalt Lindströmi ettepanekule täidab LINDSTRÖM OSAÜHING võetud kohustusi kuni 31.12.2026.

Arvestades kõike eeltoodut leiab Konkurentsiamet, et Lindström poolt pakutud kohustused vastavad proportsionaalsuse põhimõtte tingimustele, mis tähendab seda, et kohustused on

vajalikud ja piisavad selleks, et lahendada Konkurentsiameti poolt 19.12.2022 koostatud esialgses hinnangus tõstatatud konkurentsiprobleemi ning on kohane konkurentsiolekorra parandamiseks. Samuti võib kohustust pidada mõõdukaks. Seda silmas pidades on tarbetu menetlust jätkata eesmärgiga kujundada lõplik seisukoht, kas LINDSTRÖM OSAÜHING on toime pannud KonkS § 16 rikkumise.

Vastavalt KonkS § 63⁷ lõikele 4, kui Konkurentsiamet kiidab kohustuse heaks, võib ta oma otsusega muuta heakskiidetud kohustuse ettevõtjale siduvaks ja lõpetada menetluse.

Konkurentsiametil on korrakaitseaduse § 28 lg 1 alusel õigus teha isikule ettekirjutus, kui nimetatud isik jättis KonkS § 63⁷ alusel võetud kohustuse täitmata (sh rikkus kohustuse tingimusi).

Vastavalt KonkS § 63⁷ lõikele 6 võib Konkurentsiamet omal algatusel või isiku taotluse alusel uuendada KonkS § 63⁷ lõike 4 alusel lõpetatud menetluse, kui: 1) asjaolud, millel menetluse lõpetamine põhineb, on olulisel määral muutunud; 2) ettevõtja ei täida võetud kohustust; 3) kohustus kiideti heaks või menetlus lõpetati ettevõtja esitatud ebatäieliku, ebaõige või eksitava teabe alusel.

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes KonkS § 63⁴ lg 1 punktist 8 ja § 63⁷ lõikest 4,

otsustan

1. kohustada LINDSTRÖM OSAÜHING-ut täitma käesoleva otsuse lisa kirjeldatud kohustuse;

2. lõpetada LINDSTRÖM OSAÜHING-u suhtes alustatud järelevalvemenetlus.

Otsuse lisa: LINDSTRÖM OSAÜHING-u poolt 28.03.2024 esitatud kohustuste võtmise taotlus kahel (2) lehel.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras, või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul otsuse teatavaks tegemisest arvates.

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelin Pärn-Lee
peadirektor

Piret Lohu
Piret.Lohu@konkurentsiamet.ee

Konkurentsiameti 21.05.2024 otsuse LINDSTRÖM OSAÜHING-u pakutud kohustuste siduvaks muutmisest ja menetluse lõpetamisest nr 5-5/2024-028 ära kiri on samane originaaliga. Ära kirjast on välja jäetud LINDSTRÖM OSAÜHING-u ärisaladused, vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.

/Piret Lohu/ 29.05.2024